

Meer halen uit jongveeopfok

Het JongveeKompas is een nieuw instrument voor het beoordelen van de risico's op het bedrijf. Katinka de Rooij onderzocht de waarde van dit instrument voor veehouders. Zij deed dit door te toetsen in hoeverre de eigen inzichten van veehouders over de opfok van hun jongvee overeenkomen met de scores van het JongveeKompas. Rundveedierenarts Toon Meesters van praktijk Vee & Arts in Bergen op Zoom begeleidde het onderzoek.

GEESJE ROTGERS

Onlangs presenteerde Katinka de Rooij, tot voor kort student aan Hogeschool Van Hall Larenstein, de resultaten van haar afstudeeronderzoek aan de deelnemende veehouders. Op 31 bedrijven is de waarde van het JongveeKompas getoetst. Dit is een gloednieuw instrument voor het in kaart brengen van de risico's op het bedrijf. Met het instrument is nog weinig ervaring. "Wij wilden in dit onderzoek nagaan op welke wijze het JongveeKompas de veehouder kan helpen bij de jongveeopfok", aldus De Rooij. (Zie kader voor uitleg over het JongveeKompas).

Allereerst wilde De Rooij weten hoeveel inzicht de veehouders hebben in de jongveeopfok op hun bedrijf. Op alle deelnemende bedrijven vond een diepte-interview plaats waarbij alle aspecten van de jongveeopfok aan bod kwamen. Er werd gekeken naar aspecten als voeding, huisvesting en dierziekten bij de verschillende leeftijdscategorieën (geboorte tot spenen, 2 tot 6 maanden, 6 maanden tot 1ste inseminatie, 14-22 maanden en 22 maanden tot afkalven). De veehouders werd gevraagd

zichzelf een beoordeling te geven voor de verschillende onderdelen en ook de verbeterpunten te benoemen die zij voor hun

vuld en werden alle onderdelen middels deze gestandaardiseerde maatlat gescoord.

Belangrijkste verbeterpunten

Het JongveeKompas loopt systematisch alle onderdelen van de jongveeopfok langs (zie kader). "Dat levert een goed beeld op van waar de risico's liggen", vertelt De Rooij. Waar liggen de belangrijkste verbeterpunten op de bedrijven die deelnamen aan het onderzoek?

1. Droogstandsrantsoen: voor een stevig en vitaal kalf moet het ruw eiwitgehalte in de laatste drie weken van de droogstand boven de 14 procent liggen. Het ruw eiwitgehalte in het droogstandsrantsoen wordt echter vaak niet berekend en is dus niet bekend.

'Naast de kalverbrok wordt vaak geen water verstrekt'

eigen bedrijf zien. Vervolgens werd het JongveeKompas inge-

Discussie over weidegang in JongveeKompas

De Rooij en Meesters vragen zich af of het niet voldoen aan een maatschappelijke wens moet worden aangemerkt als 'groot risico'. Dat is binnen het JongveeKompas namelijk het geval bij het onderdeel 'weidegang'. Als de veehouder geen weidegang toepast bij het jongvee, levert dit een 'zwaar minpunt' op in de risicobeoordeling. Levert geen weidegang inderdaad een groot risico op voor het jongvee? Beide onderzoekers vinden van niet.

Ook het onderdeel rantsoen geeft discussie. Het rantsoen is bij de groepen geboorte tot spenen en 2 tot 6 maanden opgesplitst in de ruwvoervoorziening en krachtvoervoorziening. Deze twee voersoorten zijn in de oudere groepen samengevoegd tot het onderdeel rantsoen. Maar voor alle groepen worden dus ruwvoer en krachtvoer in de risicoanalyse opgenomen.

Binnenkort zullen beiden hun bevindingen bespreken met de makers van het JongveeKompas.

De hygiëne in de ligboxen voor het jongvee is vaak een verbeterpunt.

FOTO: AGRIMEDIA

Over het JongveeKompas

In 2016 is het JongveeKompas ontwikkeld door de veterinaire kenniscoöperatie Veerkracht. Dit instrument is bedoeld om de risico's op een bedrijf in kaart te brengen op een gestandaardiseerde manier. Het JongveeKompas werkt op een vergelijkbare manier als het KoeKompas dat sinds enkele jaren wordt gebruikt binnen enkele zuivelketens.

In onderstaande tabel staan de onderwerpen die in het JongveeKompas worden gescoord per leeftijdscategorie (+ = komt aan bod; - = komt niet aan bod, -/+ = komt indien van toepassing aan bod (KLOPT DIT?).

	0 - spenen	2 - 6 mnd	6 mnd - 1ste inseminatie	14 - 22 mnd	22 mnd - afkalven
Dierziekten	+	+	+	+	+
Biestvoorziening	+	-	-	-	-
(Kunst)melkperiode	+	-	-	-	-
Rantsoen	-/+	-/+	+	+	+
Ruwvoervoorziening	+	+	-/+	-/+	-/+
Krachtvoervoorziening	+	+	-/+	-/+	-/+
Watervoorziening	+	+	+	+	+
Huisvesting	+	+	+	+	+
Ontwikkeling	+	+	+	+	+
Weidegang	-	-	+	+	+

2. Biestkwaliteit: de kwaliteit van de biest (hoeveelheid antistoffen) wordt op veel bedrijven niet gemeten.
3. Speenemmers: de speen op de emmers zitten geregeld gedraaid wat de melkopname bemoeilijkt (het speengat moet op stand '+' staan).
4. Watervoorziening bij jongveebrok: bij de brok wordt geregeld geen water verstrekt. Alleen met water kan het dier de brok goed verwerken. Zodra het kalf brok krijgt, moet er dus ook water aangeboden worden.
5. Ruwvoer bij jongvee vanaf 10 maanden:

hierin wordt nogal eens schimmel aangetroffen (het ligt te lang).

6. Stalhygiëne: de ligboxen zijn vuil, de roosters vies en glad. Op verschillende bedrijven mag er vaker worden schoongemaakt.
7. Watervoorziening: de doorstromsnelheid van te veel waterbakken is te traag. Het duurt lang voordat er voldoende water beschikbaar is.

Eigen inschattingen veehouders

"De veehouders zijn in het algemeen positief over hun jongveeopfok", concludeert

De Rooij op basis van de interviews. Dat is niet altijd terecht, zo blijkt uit de scores van het JongveeKompas. "Voor de aspecten 'dierziekten' en 'huisvesting' blijken de veehouders een goed beeld te hebben van de situatie op hun bedrijf. Hun eigen beoordeling komt goed overeen met de scores uit het JongveeKompas. Voor de andere aspecten is dat minder het geval. Niet overal blijken veehouders zich de risico's te realiseren."

Volgens dierenarts Toon Meesters is er op veel bedrijven veel meer uit de jongveeopfok te halen. "De druk op een goede jongveeopfok wordt steeds belangrijker met alle milieuwetgeving waaraan veehouders moeten voldoen. Het is dan zaak zo weinig mogelijk dieren op te fokken waarbij ieder kalf uitgroeit tot een goed ontwikkelde en gezonde vaars."

Volgens De Rooij en Meesters is het JongveeKompas van waarde voor de praktijk. Het instrument brengt risico's aan het licht, waar veehouder en dierarts zich niet of te weinig van bewust waren. De deelnemende veehouders, die voor een groot deel naar de presentatie waren gekomen, laten weten waarde te zien in dit instrument. §

Katinka de Rooij bracht de waarde van het nieuwe JongveeKompas in kaart.

FOTO: GEESJE ROTGERS